Gemeente Amsterdam

Aan Portefeuillehouder Yassmine el Ksaihi
Van 5.1, 2, e 5.1, 2, e Noord Oost
In samenwerking met R&D, G&O, Stadswerken, CDR en Burgerkomitee Volgermeer

Datum 8 oktober 2024

Achtergrond en aanleiding

De Volgermeerpolder, gelegen aan de noordzijde van Landelijk Noord tegen Broek in Waterland aan, is een voormalige stortplaats van zwaar chemisch afval. Tussen 2004 en 2011 heeft de gemeente dit gebied van ca 100 ha gesaneerd voor een bedrag van ca. € 100.000.000,-. Een belangrijk onderdeel van het saneringsplan was dat het gebied na sanering bestemd zou worden voor natuur en extensieve recreatie voor mensen uit de omgeving. De natuur ontwikkelt zich goed, met name omdat de waterkwaliteit op de Volgermeerpolder beter is dan in de omgeving. Door het vele water, riet en bloemrijk grasland is het gebied zeer geschikt voor water- en rietvogels. De droge delen zijn door het maaibeheer geschikt voor bloemrijk grasland en voor weidevogels.

Ook als recreatiegebied is de Volgermeerpolder geslaagd, vooral bij mensen uit de omgeving is het een populair wandelgebied. Het beperkt aantal parkeerplaatsen en het ontbreken van (horeca) voorzieningen ontmoedigt massatoerisme.

Natuur en recreatie komen echter met elkaar in conflict omdat (loslopende) honden vogels verstoren. Bij de inrichting in 2011 is een balans gezocht waarbij een klein losloopgebied is aangewezen en het meest kwetsbare gebied in het broedseizoen voor honden verboden is (figuur 1). Buiten het broedseizoen en in de rest van het gebied zijn honden toegelaten mits ze zijn aangelijnd. Helaas houden hondeneigenaren zich vaak niet aan deze beperkingen. Honden lopen los en ook in het broedseizoen wordt het kwetsbare gebied honden uitgelaten. Daardoor is het evenwicht tussen natuur en recreatie verstoord en worden de ecologische potenties van het gebied niet waargemaakt en komen vogels er niet of nauwelijks tot broeden. Daarnaast komen er regelmatig klachten van wandelaars die worden lastig gevallen door (loslopende) honden.

De afgelopen jaren is door middel van aanvullende communicatie, het plaatsen van extra borden en door extra handhaving en toezicht geprobeerd om het probleem aan te pakken. Dat is helaas niet goed gelukt. Vooral in Coronatijd is de recreatiedruk en daarmee ook het aantal honden toegenomen. Naar verwachting kan het probleem met extra communicatie en toezicht en handhaving niet worden aangepakt. Daarvoor is het gebied te groot en te open en de inzetbare capaciteit te klein.

Figuur 1: huidige situatie: klein losloopgebied westkant (groen), hondenverbod oostkant tijdens broedseizoen van 15 maart tot 15 juni (blauw), maps.amsterdam.nl/honden

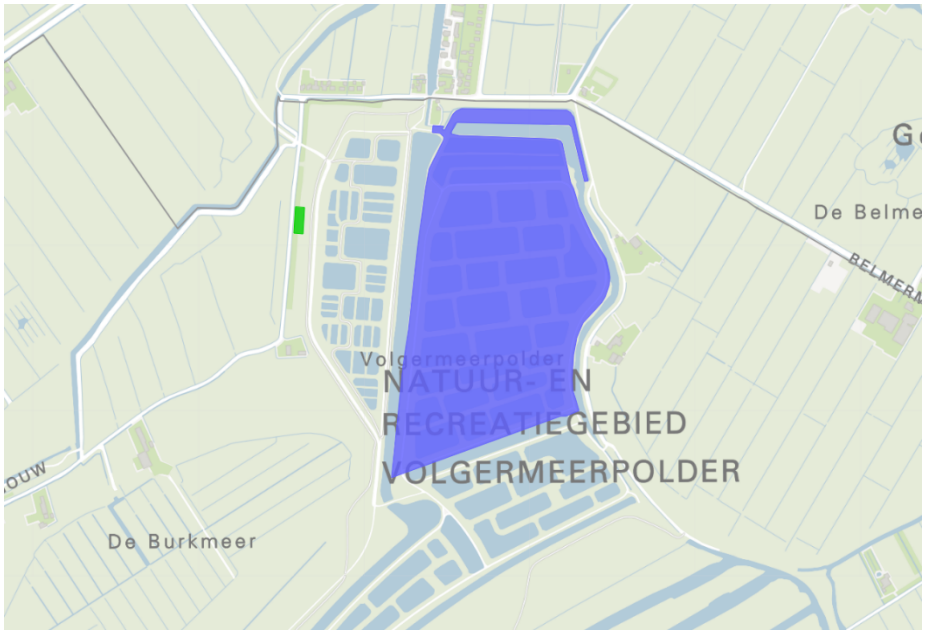

Duiding van het probleem

De problematiek speelt al jaren. De volgende factoren lijken van belang te zijn:

- Het losloopgebied is te klein, onaantrekkelijk en weinig zichtbaar. Daardoor biedt de strook voor veel hondeneigenaren geen aantrekkelijke mogelijkheid. Een betere inrichting en meer verwijzingen zullen dat probleem niet oplossen omdat het gebied te klein blijft;
- Hondeneigenaren die worden aangesproken dat ze zich niet aan de regels houden, geven soms aan dat ze niet wisten dat ze de hond aan de lijn moesten houden of dat het gebied verboden is voor honden in het broedseizoen. Er staan wel borden bij de ingang, maar die worden misschien niet gelezen. We verwachten niet dat we dit probleem kunnen oplossen door het plaatsen van meer of grotere borden. De bestaande borden worden soms vernield of verwijderd;
- De verbodsbepaling in het broedseizoen blijkt niet goed te werken. Dat komt omdat vogels ook buiten het broedseizoen verstoord raken door honden, maar ook omdat mensen met honden nou eenmaal gewend zijn om een bepaalde route te lopen;
- Het oostelijk en westelijk deel van de Volgermeerpolder worden van elkaar gescheiden door de centrale watergang. Door de situering van de toegangen en de parkeerplaats is het westelijk deel het drukst bezocht.

Proces ter verbetering van de situatie

Zowel stadsecologen, het Burgerkomitee Volgermeer, de Centrale Dorpenraad, diverse bewoners, de wijkagent en toezichthouders als de voormalige beheerder (afdeling Bodem van G&O) hebben aangegeven dat de huidige situatie niet optimaal is en schadelijk is voor de natuur en wandelaars. Op basis van bovengenoemde elementen heeft de beleidsadviseur dierenwelzijn van de directie Ruimte en Duurzaamheid in samenwerking met de coördinator van de afdeling bodem van G&O (voormalig beheerder) een procesvoorstel gemaakt om samen met de verschillende stakeholders tot een voorstel te komen om de situatie in de Volgermeerpolder voor zowel hondenbezitters, wandelaars als natuur te verbeteren.

Met de criteria: natuur, recreatie wandelaars met honden, recreatie wandelaars zonder honden, handhaafbaarheid en benodigde investeringen als uitgangspunt zijn er gesprekken gevoerd om te komen tot een situatieschets die een vooruitgang betekent voor zowel de verschillende gebruikers als de natuur.

In co-creatie hebben de gemeente Amsterdam (afdeling R&D/dierenwelzijn, R&D/stadsecologie, G&O/bodem, Stadswerken/beheer en het gebiedsteam Noord Oost), politie en stakeholders/ bewoners uit het gebied vertegenwoordigd in de Centrale Dorpenraad en het Burgerkomitee Volgermeer het volgende voorstel gemaakt:

Figuur 2: voorstel aanpassing hondenlosloopgebied Volgermeerpolder: Westkant: Uitbreiden losloopgebied tot aan fietspad; Oostkant: Instellen jaarrond verbodsgebied voor honden in het gehele gebied ten oosten van de centrale watergang en inclusief 'koeienweide' met uitzondering van doorsteek van Westkant naar Belmermeerdijk.

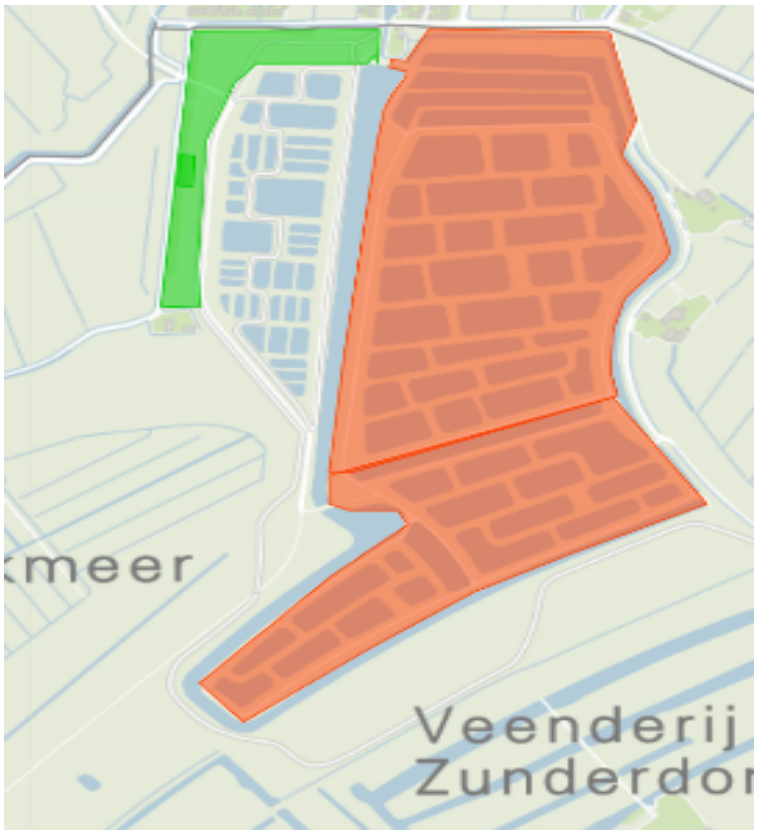

Voordelen ten opzichte van de huidige indeling:

Natuur: gunstiger door optimale bescherming oostkant en aanlijnplicht natte westkant
Wandelaars (zonder hond): groter hond-vrij wandelgebied
Hondeneigenaren: groter losloopgebied, maar wel verbod aan de oostkant
Handhaving: bestaand gedrag wordt gelegitimeerd en de indeling is logischer

Vervolgproces

Er wordt geadviseerd om het hondenlosloopgebied aan te passen (bevoegdheid DB) door middel van een DB besluit en dit ter informatie aan de stadsdeelcommissie aan te bieden.

Daarbij wordt aandacht gevraagd voor het volgende:

Monitoring

Monitoring door verzamelen van waarnemingen door beheerders, toezichthouders en burgers. Als er regelmatig loslopende honden in het beschermde gebied worden waargenomen , zullen de maatregelen worden aangescherpt. In dat geval zal het gehele oostelijk gebied het gehele jaar door verboden voor honden. Ook dat wordt 2 jaar lang gevolgd. Mocht ook dat niet werken dan zal het gehele oostelijk gebied ontoegankelijk worden gemaakt voor wandelaars. Dit besluit en ook de mogelijke escalatie wordt uitgebreid gecommuniceerd.

Communicatie

Communicatie is nodig om uitleg te geven aan het besluit. Bij elk besluit is een zekere weerstand te verwachten van hondeneigenaren, juist van anderen, of beide groepen. Het is dan van belang om de afwegingen en besluiten duidelijk te maken. Vooral als het besluit wordt genomen om een corridor naar de Belmermeerdijk in te stellen is het van belang om aan te geven dat de corridor alleen in stand kan worden gehouden als hondeneigenaren zich houden aan de verboden. Communicatie via een buurtavond, aangevuld met websites, buurtkranten en borden is wenselijk.